

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo nero-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Naročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pla-
manim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
plačila se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vživa,
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
ntr. št. 2595. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Pomen osebnosti.

O veliki važnosti zakona o pospeševanju kmetijstva smo govorili že v zadnji številki našega lista. Tam smo naglasili zlasti okolnost, da zahteva sam zakon, da pridejo v občinske, okrajne in banovinske kmetijske odbore v prvi vrsti kmetje oziroma ljudje, ki imajo najozžje stike s kmetijstvom. Ta okolnost je važna zato, ker zakon s to določbo daje samo kmetom pravico razpolagati z denarnimi sredstvi, ki so po istem zakonu določena za pospeševanje kmetijstva. Teh sredstev pa je precej — kajti 10 procentov vseh občinskih proračunov in 15 procentov banovinskega proračuna ni malenkost. Ta vsota znaša lepe milijone na leto.

Kjer pa so milijoni, tam se najde vedno tudi dovolj ljudi, ki bi radi z njimi razpolagali. Tudi pri nas velja ta resnica. Zato opazujemo tudi mi že danes poskuse raznih ljudi, kako bi se priklopali do gospodarstva s tem denarjem, čeprav zakon določa, da je gospodarstvo s tem denarjem pridržano edinole za kmete. Ker pa je zakon pisan v človeškem jeziku, ki ni nikdar tako popoln, da se ne bi dala kakšna beseda zaviti nekoliko drugače kakor je mišljena, zato nasprotniki kmečkemu stanu že danes trgajo pomen besede »kmet« in se vprašujejo: Kdo pa je kmet? Kaj je to, kmet? Ali ni morebiti kmet tudi advokat ali trgovec, ki ima posestvo? Ali je kmet res samo tisti, ki živi od obdelovanja zemlje? Tako ugiba prebrisana gospoda semtertja, da bi mogoče le našla kakšno pot, kako bi se priklopala do kmečkih milijonov in jih obrnila več ali manj v svojo korist.

Zato obračamo pozornost vseh kmetov, ki jim je sploh kaj ležeče na veljavi kmečkemu stanu, naj zelo, zelo pazijo, koga bodo izvolili v občinske kmetijske odbore, kakor jih določa zakon! Te volitve so pred nosom, ker morajo biti izvršene že 2 meseca po uveljavljenju zakona, to je do srede decembra tega leta. Vsaka občina voli po 3—5 zastopnikov v občinski kmetijski odbor, člani občinskih odborov izvolijo okrajni odbor, okrajni odbori pa banovinski odbor. Če bodo izvoljeni v občinske odbore samo kmetje, je jasno, da tudi v okrajne odbore in v banovinski odbor nihče drugi ne bo mogel priti kot kmetje. Če se bodo pa kmečki občinski odborniki dali pregovoriti in bodo volili že v občinske odbore pripadnike drugih stanov, ki morebiti imajo posestva, žive pa v glavnem od drugih poklicev, bo za kmete slaba, ker potem grozi kmetom nevarnost, da bodo dobili gospodarstvo nad kmečkimi milijoni v svoje roke drugi ljudje, ki jim je blagor kmetov deveta briga!

Poudarjamo pri tej priliki, da bo z največjimi denarnimi sredstvi razpolagal banovinski kmetijski odbor, kateremu mora dati po zakonu banovina 15 procentov svojega proračuna. Tega banovinskega kmetijskega odbora pa ne smemo zamenjati z bodočim banovinskim svetom, kjer bodo člani imenovani od vladarja. Ta banovinski svet, v katerem bodo sedeli po vsi priliki mogočni zastopniki industrije itd., ne bo imel do kmečkemu denarju nobene pravice, ker bo s kmeč-

kim denarjem razpolagal samo oblastni kmetijski odbor.

Gospodarstvo z milijoni pa ni tako enostavna stvar. Bajtico oskrbovati in še kakšno njivico krompirja obdelati, to zadene kmalu kdo. Milijoni so pa drugačna reč. Zato pa morajo kmetje paziti, koga izmed kmetov bodo izvolili!

Da se bodo vedeli kmetje ravnati, bodi povedano, da je po zakonu iz vseh kmetijskih odborov vsaka strankarija popolnoma izključena. Šlo se ne bo za prazno besedičenje, ampak samo za resno in stvarno delo za prospeh kmetijstva. Zato pa bo treba gledati, da pridejo v kmetijske odbore resni možje, možje stvarnega dela in kolikor mogoče širokega znanja in moške bogatih življenjskih izkušenj, ki bodo znali dokazati, da je tudi kmečki stan sposoben za gospodarstvo z javnim denarjem!

Ljudje, ki jih ni drugega kakor dolg jezik, torej ne spadajo v kmetijske odbore, ker tam za prazno jezikovanje ne bo mesta.

Gledati in skrbeti bo treba, da pridejo v vse kmetijske odbore samo sposobni ljudje in ljudje trdne volje in neomajne energije. Takim ljudem pravimo, da so osebnosti. Če se ozremo med nami samimi naokrog, vidimo ljudi dvoje vrste: Eni so pohlevni krmizljavčki, drugi pa so odločni in pogumni, da jim življenjska moč sili iz vsake besede. Nočemo reči, da so pontžni pohlevneži slabi ljudje — ne, celo prav pošteni so lahko in prav dobri, ampak to napako imajo, da se za njihovo po-

hlevnost nihče ne briga, a ravno zato taki ljudje niso za javno življenje. Javno življenje pa je trd boj, in v boju odločuje samo znanje in železna volja. Take ljudi imenujemo osebnosti in stvar kmetov je, da poiščejo med seboj kolikor mogoče takih ljudi.

Kaj pomeni močna osebnost, vidijo kmetje lahko v vsaki občini. Menda ga ni občinskega zastopa, kjer ne bi sedelo nekaj ponižnih ljudi, ki samo »kimajo«, kakor pravimo, povsod se pa najde tudi človek ali dva, ki kar vse vodita in komandirata. Od takih ljudi izhaja neka čudna moč; že če te tak človek pogleda, čutiš, da je nekaj v njem. Je pač Bog ljudi tako ustvaril, da si niso vsi popolnoma enaki: eni so telesno in tudi duševno močni, drugi pa so slabiči v vsakem oziru. Slabiči pa niso za kmetijske odbore!

Dolžnost kmetov, zlasti kmečkih odborov, je zlasti sedaj, da si poiščejo med seboj močne osebnosti, ki bodo znale varovati in zastopati kmečke interese navzgoraj in navzdol. Jasno je dalje, da morajo biti ti ljudje tudi moralno neoporečni poštenjaki in v gospodarskem oziru neodvisni ljudje, ki jih noben denar ne more premotiti. Ljudje, ki so si kedaj morebiti umazali svoje roke, zlasti v tisti prvi nesrečni povojni dobi, ne spadajo v kmečki zastop in ravno tako ne ljudje, ki jih silijo nesrečni dolgovi, da se morajo ozirati na voljo drugih. Vse to morajo kmečki občinski odborniki dobro premisliti in šele potem naj se odločijo. Zapomnite si: kar si boste izvolili, to boste imeli! Po volitvah vam ne bo pomagalo nobeno tarnanje in stokanje več!

Pospeševanje kmetijstva.

(Nadaljevanje.)

Razpust kmetijskih odborov.

Paragraf 60 določa:

»Če kakšen občinski, srezki ali oblastni kmetijski odbor ne bi zadostil svojim nalogam, ki mu jih odreja ta zakon, ali če bi prekoračil področje, zlasti če bi se bavil z vprašanji političnega značaja, ima za občinske in srezke (okrajne) kmetijske odbore veliki župan (ban, inšpektor), za oblastne kmetijske odbore pa minister za poljedelstvo oblast, jih razpustiti in odrediti ali volitev novega odbora ali pa postaviti na mesto odbora komisarja.

Komisar mora vršiti vse posle, ki jih nalaga ta pravilnik odborom, na katerih mesto se postavlja, dokler ne nastopijo razmere, ki zopet omogočijo zakonito poslovanje kmetijskih odborov.

Dohodki kmetijskih odbornikov.

Paragraf 61 določa:

»Za prisostvovanje občinskih zastopnikov pri sejah okrajnih (srezkih) kmetijskih odborov in za prisostvovanje okrajnih zastopnikov pri sejah oblastnih kmetijskih odborov gre prvim povračilo potnih stroškov kakor državnim uradnikom v 7. skupini I. kategorije in dnevnic po 50 Din, poslednjim pa enako povračilo potnih stroškov in dnevnic po 80 Din. Ti stroški obremenjajo občinske kmetijske skla-

de, na katere jih morajo srezka načelnštva enako razdeliti kot skupni izdatek (glej § 47 tega zakona o katerem govorimo spodaj).

Sredstva za izvajanje zakona.

Kakor potrebuje vsaka stvar denarja za izvedbo, tako ga potrebuje tudi zakon za pospeševanje kmetijstva. Zakon sam določa ustanovitev posebnih »kmetijskih skladov«. Ti skladi so občinski, oblastni in državni kmetijski sklad.

A.) OBČINSKI KMETIJSKI SKLAD.

Za občinski kmetijski sklad določa zakon v § 47. sledeče dohodke:

1.) Polovica dohodkov od živinskih potnih listov iz občinskega območja, in sicer občinskih tako za izdajanje živinskih potnih listov in za prenos opredelitvene pravice. Višino teh taks predpisuje minister za poljedelstvo v soglasnosti z ministrom za finance. Odredbe čl. 14 zakona o odvrčanju in zatiranju živalskih in kužnih boleznih z dne 14. julija 1928 se razveljavljajo, kolikor nasprotujejo predpisom te točke.

2. Čisti dohodek od pašnine (Pašnina se s tem zakonom na novo uvaja v § 29, ki ga bom omenili kasneje, op. ur.).

3.) Čisti dohodek občinskih razsadnikov (drevesnic).

4.) Dohodek od merice občinskih postaj za čiščenje semenja.

5.) Vsaj 10% vseh rednih proračunskih izdatkov. Izključujejo se izredne investicije občine (mesta). To se nanaša na mesto, v katerih je kmetovalcev manj kot 30% vsega prebivalstva, pri čemur se smatra za kmetovalca vsak davčni zavezanec, ki mu izvira obdavčeni dohodek pretežno iz kmetovalstva. V mestih, kjer je 30—50% kmetovalcev, odredi veliki župan (ban, inšpektor) na predlog mestnega zastopa, kolik odstotek je treba trajno uvrstiti v letni proračun mesta za mestni kmetijski sklad.

Mesta z več kot 50% kmetovalcev morajo uvrstiti v svoj vsakoletni proračun isti odstotek kakor kmečke občine. Siromašnim občinam in mestom sme veliki župan (ban) na predlog občinskega zastopa znižati prispevek njih proračunov za kmetijski sklad pod 10%. Zoper odločbo velikega župana (bana) je dovoljena pritožba na ministra za poljedelstvo, ki odloči o njej sporazumno z ministrom za notranja dela in z ministrom za finance.

6.) Drugi dohodki.

Z občinskim kmetijskim skladom razpolaga občinski zastop na predlog občinskega kmetijskega odbora in okrajnega kmetijskega odbora, ki ju odobruje srezki načelnik.

Če je treba izdatka v korist vsega okraja (sreza), n. pr. za okrajno drevosucio, za postajo za čiščenje semenja itd., sklene o tem namesto občinskih zastopov okrajni kmetijski odbor. Taki sklepi okrajnega kmetijskega odbora imajo prednost pred sklepi občinskega zastopa toliko, da se morajo pokriti ti izdatki v prvi vrsti in sorazmerno iz vseh občinskih kmetijskih skladov v razmerju njih obveznega prispevka po točki 5 tega paragrafa. Šele ko se pokrijejo ti skupni izdatki, se smejo uporabiti preostala sredstva poedinih občin za izvajanje sklepov občinskih kmetijskih odborov.

B.) OBLASTNI (BANOVINSKI) KMETIJSKI SKLAD.

Paragraf 46 določa, da se stekajo v oblastni kmetijski sklad sledeči dohodki:

1.) Polovica dohodka od živinskih potnih listov vseh občin (mest) v območju oblasti (druga polovica ostane za občinski kmetijski sklad, glej § 47 zgoraj; op. ur.).

2.) Čisti dohodek oblastnih kmetijskih posestev, razsadnikov in podobnih naprav;

3.) Vsaj 15% vseh rednih izdatkov, določenih s proračunom oblasti.

Z oblastnim kmetijskim skladom razpolaga pristojni organ oblastne samouprave (banovine) po sklepih oblastnega kmetijskega odbora v okviru vsakoletnega samoupravnega oblastnega (banovinskega) proračuna po predpisih zakona o državnem računovodstvu.

Državni kmetijski sklad. — Poslovnina.

Za pospeševanje kmetijstva pa bo zbirala sredstva tudi država. Glede državnega kmetijskega sklada pravi postava:

§ 44: V državni kmetijski sklad se stekajo:

1.) Taksa za živinozdravniško pregledovanje živali na obmejnih postajah, po odbitku takse za živinozdravnika po pravilniku ministrstva za poljedelstvo.

2.) Vse denarne kazni za prekršitve zakonov kmetijskega značaja, omenjenih v tem zakonu, kakor je v teh zakonih posebej izvedeno. V veljavi ostanejo odredbe zakona o odvratanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni z dne 14. junija l. 1928, čl. 110 o državnem fondu za zatiranje živalskih kužnih bolezni (»Uradni list« z dne 22. avgusta 1928, št. 207/80).

3.) Čisti dohodek od državnih posestev in naprav, ki jih upravlja ministrstvo za poljedelstvo.

4.) Čisti dohodek državne razredne lote-

rije po odbitku dela, ki pripada po zakonu ministrstvu za trgovino in invalidskemu fondu.

5.) Poslovnina, ki se pobira ob izvozu blaga.

Stopnje poslovnine na poedine izvozne predmete odreja minister za finance na predlog ministra za poljedelstvo sporazumno z ministrom za trgovino. Stopnje poslovnine se odreja v zlati valuti. Odrejene stopnje poslovnine sme minister sporazumno z ostalimi ministri zvišati ali znižati, sme pa tudi odrediti, na katere predmete se poslovnina ne pobira.

Stopnje poslovnine se odrede tako, da je mogoče na leto pričakovati dohodek najmanj 4 milijonov zlatih dinarjev (okoli 40 milijonov v papirju, op. ur.). Tukaj omenjena poslovina se plačuje po predpisih, ki veljajo za plačevanje carine in carinskih davščin.

Povračilo pogrešno in neosnovano plačane poslovnine kakor tudi vplačane ali manj plačane poslovnine se vrši po predpisih, ki veljajo za povračilo in doplačilo carine in carinskih davščin.

Dohodek od poslovnine pošiljajo carinarne po odbitku izvršenih povračil mesečno Privilegirani agrarni banki v Beogradu, ki ga vknjižuje v korist državnega kmetijskega sklada.

§ 45 pa pravi: »Z državnim kmetijskim skladom razpolaga minister za poljedelstvo sporazumno s predsednikom ministrskega sveta v okvirju vsakoletnega proračuna, ki se dodaja državnemu proračunu.

Prodaja kmetijskih pridelkov.

Glavna stvar za kmete dandanes ni več toliko pridelovanje, ampak prodaja pridelkov.

Glede pospeševanja prodaje kmetijskih pridelkov obsega zakon važne določbe, zlasti glede tipiziranja in združne prodaje.

§ 39 pravi: »Predpisi v standardizaciji in tipiziranju kmetijskih pridelkov (to je o vpljavi kolikor mogoče malo vrst žita itd.) za izvoz se določajo z zakonom o kontroli kmetijskih pridelkov, namenjenih za izvoz. Prav tako se urejajo s posebnimi zakoni ukrepi

zoper ponarejanje vina in zoper ponarejanje kmetijskih živil.

§ 40: »Za čiščenje izvoznega in setvenega žita se morajo napravljati v žitorodnih krajih nah postopno srezke (okrajne) in občinske postaje za čiščenje žita. Kolikor se to ne b moglo storiti z združništvom, mora to izvesti srezko načelništvo (okrajno glavarstvo) po sklepu srezkega kmetijskega odbora in s sredstvi občinskih kmetijskih skladov ob primerni podpori iz državnih sredstev ali ob pomoštvu države pri Privilegirani agrarni banki za odplačilo vseh ali delnih nabavnih stroškov.

§ 41: V žitorodnih krajinah, ki pridelujejo žita nad lastno potrebo, si je treba prizadevati, da se ustanove zadruga žitnih pridelovalcev, ki napravljajo, če je mogoče, postajah za čiščenje žita — svoja skupna žitna skladišča. Za taka skladišča je treba odstopiti zadrugam, kjer to prostor dopušča, brezplačna gradilišča na železniških postajah poleg tračnic; potrebno gradivo in stroje pa je dovažati z železnico po režijski tarifi. Razen tega se jima mora dajati iz sredstev srezkih, oblastnih in državnih kmetijskih skladov podpora za prvo ureditev.

Združna skladišča imajo pravico izdati na vskladiščeno žito skladovne liste, ki jih prevzema Privilegirana agrarna banka po pravilniku, ki ga izda ministrstvo za poljedelstvo sporazumno z upravnim odborom Priv. agrarne banke.

§ 42: Podobno, kakor je rečeno v prednjem paragrafu za zadruga žitnih pridelovalcev, se podpira ustanavljanje in delovanje združnih klet (pivnic), oljarjev, mlekarjev, kuharjev žganja in špirita, založišč tobaka, opija, hmelja, bolhače in vseh drugih kmetijskih pridelkov — razen tega pa tudi zadruga ribičev in izdelovalcev ribjih konserv. Za vsake take zadruga daje poleg podpore, določene v prednjem paragrafu, ministrstvo za poljedelstvo po možnosti brezplačno strokovnjake, ki podpirajo zadrugo ter uvajajo njene poslovodje v umno poslovanje.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Intrige proti Kmetijski družbi ?

»Jutro« piše dne 31. oktobra:

»Javnosti je gotovo še v dobrem spominu, kako se je letos izvršil na Kmetijsko družbo od izvestne strani politično strankarski napad, ki naj bi bil s trikom en masse pri-glašeni članov, ki po ogromni večini niso imeli toliko interesa na družbi, da bi sami plačali ne baš znatno članarino, družbo potegnili v vrtinec strankarskih borb in to v času, ko je vsako strankarstvo smatrati za kaznivo. Glavni odbor Kmetijske družbe je ta organizirani napad odbil s tem, da se je poslužil svoje statutarične pravice, sprejemati in odklanjati nove člane, ter je odobril prijavo samo onih, ki niso bili pripeljani čredoma in torej v očitvidno drugem namenu. Občni zbor Kmetijske družbe, ki se je vršil 5. septembra ob navzočnosti zastopnika, velikega župana in policijskega oblastva je povsem odobril postopanje glavnega odbora in pristaši bivše klerikalne stranke so ostali tudi pri nadomestnih volitvah v manjšini. Poskus, da se občni zbor razbije, se ni posrečil.

Politično-strankarske intrige pa niso mirovale. Zasnovane so bile na trditvah, da je Kmetijska družba nekaka javnopravna korporacija (kakor n. pr. Trgovska zbornica) in da ima torej državna oblast polno možnost intervencije in nasilne spremembe stanja, kakršno je bilo stvorjeno po volji družbine večine. Te trditve so pa napačne. Kmetijska družba, odkar je sprejela l. 1920. svoja

pravila, je glasom potrdila takratne dež. vlade za Slovenijo (št. 5899-Pr. od 15. junija 1920) povsem privatno društvo v smislu veljavnega društvenega zakona. Družba tudi ni od tedaj dalje prejela iz javnih davčnih sredstev nobenih stalnih subvencij in v nobenem državnem budžetu ni niti omenjena. Društvo »Kmetijska družba« se vzdržuje sama s članarino svojih članov in z dohodki svojega blagovnega oddelka, ki je zasebnim trgovskim družbam iz konkurenčnih razlogov umevno trn v peti. Državni svet je v svoji razsodbi z dne 25. oktobra 1924, br. 4918 pribil, da je »Kmetijska družba« zasebnopravno društvo, za katerega veljajo določbe društvenega zakona. Principijelno ima torej družba v mejah svojih pravil pravico sprejeti ali pa odkloniti kot člana kogar hoče, kakor to sme storiti n. pr. Katoliško tiskovno društvo ali Prosvetna zveza, ali katerakoli privatnopravna organizacija.

Izgleda, da nekaterim prevnetim intrigantom, ki se nikakor ne morejo otresti strahov strasti, mirno in uspehov polno delovanje družbe, ne da miru. Trudijo se na vso moč izzvati v svoj prilog oblastveno intervencijo ter dokazujejo, kako bi bilo mogoče družbo, odnosno, kar pomeni isto, njen glavni odbor razpustiti in družbo izročiti — komisarju. Mi pa smatramo za izključeno, da bi mogel kdo nasesti tem intrigam. Pravni referent in namestnik velikega župana ljubljanskega, v

katerega kompetenco spada nadzorstvo nad »Kmetijsko družbo«, dr. R. Andrejka, razpravlja v svojem, lani izdanim obširnem komentarju društvenega prava o možnosti oblastnega razpusta pravnopripravnih organizacij (kakršna je glasom svojih pravil in razsodbe Drž. sveta »Kmetijska družba«) in pravilno pravi:

Razpust pravno obstoječega društva po § 24 v zvezi s § 20 društvenega zakona je dopusten le v sledečih primerih: 1. Če je društvo storilo sklepe ali izdalo izjave, ki nasprotujejo kazenskemu zakonu ali s katerimi si lasti po vsebini in obliki kako avtoriteto v katerikoli panogi zakonodaje ali izvršilne oblasti. 2. Če je prekoračilo svoje štatutarno področje. 3. Če sploh ne ustreza več pogojem svojega pravnega obstoja.

O sporih med društvenimi večinami in manjšinami pa ugotavlja dr. Andrejka v svojem komentarju na str. 86 naslednje: Upravno oblastvo za rešitev (teh) preprirov ni pristojno v nobenem primeru. — Sme se in mora pa se s takimi spori le posredno baviti, ako kdo v pritožbi trdi in dokaže, da je organ društvenega vodstva s svojim nepravilnim aktom obenem tudi prestopil v pravih določeno društveno področje. Taka pritožba ima svoj značaj nadzorstvene pritožbe na pristojno državno upravno oblastvo, ki pa ima v tem pogledu le eno in to najskrajnejše sredstvo: ustaviti društveno delovanje in društvo razpustiti.

»Kmetijska družba« gotovo ni zagrešila nobenega od zgoraj navedenih deliktov, niti ni organ družbinega vodstva (v konkretnem primeru glavni odbor) kdajkoli prekoračil društveni delokrog. Oblast torej nima povoda, niti zakonite možnosti za katerikoli razen posredovalno intervencijo. Če bi jo imela, bi mogla storiti le eno: da razpusti celo »Kmetijsko družbo« in ustavi njeno delovanje. Zahiteva po postavitvi komisarja je pa nonsens, ker društveni zakon take institucije sploh ne pozna. V revolucionarnih dobah, kakršna je bila n. pr. po prevratu, je narodni ali državni interes dovoljeval izjeme, toda mi živimo danes v dobi polne zakonitosti in osigurane pravnega reda, in ljudje, ki imputirajo državni oblasti, da bo zaradi njihovih bogvekakih interesov kršila zakon, so že radi tega kaznjivi.

Nad 160 let že obstoji »Kmetijska družba«. Tudi sedaj, ko posluje na povsem zasebnopravni podlagi, je ona prava dobrota za gospodarski napredek naše banovine. Nihče ne more očitati glavnemu odboru, da v svojem delovanju gleda na kaj drugega, kakor na obče interese kmetijskega stanu. Mi smo bili vedno za to, da se ustvari čim jače garancije za strogo nepolitično delovanje družbe in da se omogoči kar najsložnejše delo večine in manjšine za skupno stvar. Kolikor vemo, pripravljamo glavni odbor tudi konkretne predloge, da se garancije za nepolitično delo »Kmetijske družbe« še pojačijo in menimo, da bi se dal edino na tej bazi spraviti s sveta spor, ki je bil umetno in iz nestvarnih razlogov zanešen v družbo. Prepričani smo, da bo v tem oziru tudi državna oblast rada posredovala, kakor smo uverjeni, da bo odločno odbila insinucijo, naj komurkoli na ljubo krši pozitivni zakon.

«KMETIJSKA MATICA.»

Kmetijski koledar 1930 v žepni obliki je izšel v založbi Kmetijske tiskovne zadruge v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Cena v platno vezanemu koledarju Din 12.—, po pošti Din 13.—. Razprodajalci imajo popust. Naročite si ga takoj, ker bo kmalu razprodan.

Knjige Kmetijske Matice bodo v kratkem gotove, na kar se začne z razpošiljanjem. Kdor si jih še ni naročil, naj stori to takoj,

Med 7 prednostmi ena :

Nič več se ne jezite, da je milo izsušeno in zaprašeno, obenem pa imate jamstvo, da za svoj dober denar dobite res

**Schichtovo
Terpentinovo
Milo**

ker se knjige tiskajo le v omejenem številu. Poverjenik, ki nabere vsaj 10 udov, dobi 1 izvod Kmetijske Matice zastoj. Knjige Kmetijske Matice so najlepše Miklavževo in božično darilo. Naročite si jih!

Našemu kmetovalcu priporočamo sledeče knjige: »Planšarstvo«, 444 strani, 200 slik, Din 80.—; »Umno kletarstvo«, Din 16.—; »Sadjarstvo« Din 10.—; »Naša prašičja reja« Din 20.—; »Naša zelenjad« Din 20.—. Vse te knjige se naročajo pri Kmetijski tiskovni zadruzi v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Kaj pa je z Grudo?

Ali ste že pridobili kakega novega naročnika? Če še niste, poskusite sedaj — saj ima tudi kmetška mladina takih prijateljev,

ki bodo radi podpirali »Grudo«, ki je edini list, resnično posvečen tebi, kmetška mladina, ter tebi, draga vas. Zato, fantje in dekleta, zavzemite se in vztrajajte dokler ne pride »Gruda« v vsak kmetški dom. Ne čakajte, ne zanašajte se na druge, vi sami jo morate razširiti, vi sami vzdržati. Na delo torej — na delo z vso voljo!

VSEM CENJ. NAROČNIKOM »KMETSKEGA LISTA«

bomo priložili eni izmed prihodnjih števil listu lepe okusno izdelane rubricirane dopisnice za zbiranje novih naročnikov za prihodnje leto, na kar že sedaj opozarjamo.

Dani se.

Z veseljem in hvaležnostjo pozdravljamo kmetje delo, katero je načel v »Kmetjskem listu« širimo Slovenije in tudi preko njenih mej znani prečastiti gospod duhovni svetnik Janez Kalan, bivši dolgoletni urednik »Domoljuba« in »Slovenca«, ki biva sedaj v Nemčiji med našimi kmetjskimi sinovi-rudarji, vršeč najplemenitejše delo med njimi. Zato si dovolim prositi, g. urednik, da sprejmete tele vrstice v naš ljubljani »Kmetjski list«:

Kmetje, kateri mislimo s svojo glavo in se zavedamo svojih težav in potreb, smo že takoj v prvih letih po prevratu spoznali, da se moramo tudi v javnem življenju postaviti na svoje noge in da kmetjskih interesov ne bo mogel ali hotel zastopati človek z nasprotnimi interesi. Naše prizadevanje je šlo za tem, da se vsi kmetje, vse vasi, cela dežela ujedini, združi in organizira. Vsi, ki imajo iste ali slične interese, naj stopijo skupaj ter si začrtajo pot dela v vseh stvareh, ki se jih tičejo neposredno ali posredno.

Tako se je med slovenskimi kmeti pričel kmetjski pokret, katerega so nekateri z veseljem pozdravili, drugi pa, katerim ni šel v račune in ki so se tega pojava ustrašili in bali, so ga pričeli proklinjati in obrekovati. Mnogim ni bilo po volji, da se kmetje osamosvojijo. Prizadevali so si na vse načine, da bi kmete od njihovega pokreta odvrnili in si zagurali njihove glasove ob volitvah. Nobeno sredstvo jim ni bilo prenikljivo. Zanesli so sovraštvo med nje in celo družina ni bila od njihovega hujskanja prizanešana. In kakšne posledice je to rodilo? Oslablenje kmetjskega gospodarstva, kar čutijo tudi drugi stanovci.

Zato se je pričelo prizadevanje tudi od merodajne strani, da se ozdravijo kmetjske razmere in izčrpane množice okrepe. Danes, ko se naša država preureja, spoznavajo tudi drugi, da smo kmetje na pravem potu. Resnica prihaja na dan, da nismo bili nikoli proti veri in cerkvi, in čeprav so nas označili za najhujše brezverce, smo tiho in brez hrupa opravljali svoje verske dolžnosti. Nismo se spodtikali nad tem, ko so krstili naše stanovsko glasilo »Kmetjski list« za brezverski, z namenom odtujiti kmete od njega. Res so se ga nekateri bali čitati, dokler ni prišlo spoznanje njihove zmoti. Posrečilo se jim je zadržati kmetjski pokret med Slovenci in so vse druge evropske dežele v tem pogledu pred nami. Nečem s tem pogrevati starega sovraštva, temveč le pokazati, kako potrebno je, da končno uvidijo tudi drugi vplivni in pošteni možje, ki imajo srce za nas, da so naše že zapoznjene zahteve pravične in da nas, če že nam nočejo pomagati, vsaj ne ovirajo pri delu za napredek kmetjskega stanu.

Ne vem, ali je sploh potreba poudarjati, da smo kmetje steber vere in cerkve. Naše življenje samo je dovolj jasna priča za onega, ki hoče resnico spoznati in ki je pošten. Nikdar in nikoli nismo imeli tudi ničesar proti častiti duhovščini v splošnem. Če nas je pa kdo izmed njih imenoval zato, ker smo bili pristaši kmetjskega pokreta in ker smo čitali »Kmetjski list«, brezverce in celo prešuštnike, bo pa vsak uvidel, da smo morali svojo osebnost in stanovsko čast braniti.

Mirno lahko rečem, da se z nazori preč. gospoda duhovnega svetnika Janeza Kalana na celi črti strinjamo in da se bomo kmetje lahko na tej podlagi z njim našli, oziroma da smo se že našli.

Naši pradedje so nam sezidali na stotine lepih cerkvic, ki jih hočemo in moramo mi vzdrževati. Pradedje so nam izročili največjo moralno svetinjo, našo vero in skrb naša je, da jo ohranimo našim potomcem čisto, kakor smo jo prejeli. Duhovnike je slovenski kmet vedno spoštoval, ko so opravljali svoje božje poslanstvo. V kolikor in kjer se je pa kak

slučaj našel tej slovenski kmetjski lastnosti nasproten, tam se to dogaja izven cerkve, na gospodarskem in političnem polju in zato kmet ne nosi odgovornosti za take neljube primere.

Zelimo torej, da se čim bolj razširi misel in plemenito hotenje preč. gospoda duhovnega svetnika Janeza Kalana, kakršno je razvil v zadnjih dveh člankih »Kmetjskega lista«, med slovensko duhovščino. Bodriti in pomagati najbolj zanemarjen in izkoriščen kmetjski stan, ga dvigniti in vsposobiti za boljšo in srečnejšo bodočnost, to je program kmetjskega pokreta, ki ga more doseči s tem, da se osamosvoji vsepovsod in tudi na političnem torišču. In kdor nam pri tem delu pomaga z dobro besedo in dejanjem, ga z veseljem sprejmemo in naj bo pozdravljen.

Kmetje pa gremo z veselejšim srcem na njivo, da nam bo rodila podvojen sad, s katerim bomo preživljali vse sloje in stanove. Živelci delavci na tem polju!

Miha Noč, kmet iz Medvod.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, lepne robe, kravate, fino damsko, moško in otroško triko-perilo, dišace mila, torbice, čipke, potrebščine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

POLITIČNE VESTI

Začetek poslovanja banske uprave.

Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković kot notranji minister je odredil 1. t. m.:

1.) da se preneha poslovanje dosedanjih velikih županstev v nedeljo 10. t. m., in da preidejo naslednji dan, v ponedeljek, vsi njihovi posli na pristojne banske uprave;

2.) da preneha poslovanje dosedanjih oblastnih samouprav v petek 15. t. m., in da preidejo vsi njihovi posli v soboto, dne 16. t. m. na pristojne banske uprave.

Zastopnik velikega župana v Ljubljani, vladni svetnik g. dr. Andrejka objavlja:

Na podstavi ministrstva za notranje posele z dne 1. novembra 1929, br. 48630-III se ukinja poslovanje dosedanjih županij z 10. novembrom 1929, poslovanje oblastnih samouprav pa s 15. novembrom 1929. Pristojnost županij ter oblastnih samouprav preide z 11. novembrom 1929 odtodaj s 16. novembrom 1929 na pristojno kraljevsko bansko upravo.

Glede na to je vse uradne pošiljke, za katere je bila doslej pristojna županija Ljubljana, odtodaj županija v Mariboru, naslavljati od 11. novembra 1929 dalje na kraljevsko bansko upravo v Ljubljani.

Uradne pošiljke, za katere je bila doslej pristojna oblastna samouprava ljubljanske odtodaj mariborske oblasti, pa je od 16. novembra 1929 naslavljati istotako na kraljevsko bansko upravo v Ljubljani.

Veliko županstvo v Mariboru v likvidaciji. Z 10. novembrom 1929 preneha poslovanje mariborske županije in preidejo z 11. novembrom 1929 posli mariborskega velikega župana v pristojnost dravskega oziroma glede srezov Čakovac in Prelog na savskega bana. Od 11. novembra dalje je torej vse uradne vloge iz banove kompetence naslav-

ljati na bansko upravo v Ljubljani odtodaj v Zagreb. Od tega dne pa do končne likvidacije županije, ki mora biti zaključena najkasneje do 4. decembra 1929, nosi županijski urad v Mariboru naslov: Županija v likvidaciji.

Kako je po svetu?

Angleški ministrski predsednik Mac Donald se je s svojega pota v Ameriko že vrnil v Evropo. Kakor smo že poročali, je bil namen njegovega potovanja v Ameriko poskus razorožitve ali vsaj poskus znižati stroške za oboroževanje, zlasti evropskih držav. Skoro vse evropske države bolehajo namreč na silni socialni bolezni, namreč na brezposelnosti, ki pa se je ne da odpraviti ali vsaj omiliti drugače, kakor z znižanjem stroškov za oboroževanje. Vsak milijon, ki se bo prihranil pri izdatkih za topove, bo dvignil zadovoljnost delovnih ljudi, dočim je lakota mati nevarnih preukcij.

Na Francoskem imajo hudo vladno krizo, ki je v mnogih ozirih tudi za nas zanimiva. Prejšnja vlada je nenadoma odstopila, več ali manj pod vplivom velike izpremembe v Angliji, kjer je prišla delavska stranka na površje. Pri sestavi nove francoske vlade se je pokazalo, da »desničarske« stranke nimajo več svoje stare moči, ampak da morajo računati v veliki meri z »levico«, ki zastopa skoro iste politične cilje kakor Delavska stranka v Angliji. Opazujemo pa pri reševanju francoske vladne krize tudi zanimivo dejstvo, da tudi skrajna leвица izgublja tla pod nogami. To se pravi z drugimi besedami, da hoče svet pač reforme v smislu levice, noče pa nobene nasilnega prevrata.

Prav isti pojav opazujemo v še daleko večji meri na Češkem. Na Češkem so imeli v nedeljo teden volitve, pri katerih so kmetje (»agrarna republikanska stranka«) dobili nad 1 milijon glasov (100 tisoč več kot pri prejšnjih volitvah), komunisti pa so izgubili nad 300.000 glasov na korist zmernejših socialnih demokratov in narodnih socialistov. Tudi tu se vidi, da široke mase niso vnete za nobene krvave obračune več, pač pa povsod zmaguje spoznanje, da je treba za ljudi, ki delajo, skrbeti s pametno zakonodajo, ki mora zaščititi pred vsem malega človeka, ki si sam ne more pomagati do človeka vrednega življenja brez izdatne državne pomoči.

Rentnikom, vdovam in sirotam.

Socialno-zavarovalna pogodba med našo državo in Nemčijo je ratificirana. Pričeti se mora izvajati. V to svrhu je ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje vse potrebno odredilo. Velikim županom je bil poslan razpis, s katerim imajo veliki župani preko srezkih poglavarstev in občin pozvati vse rentnike, vdove in sirote, katerih se omenjena pogodba tiče, da nemudoma svoje zahtevke napram nemškemu socialno-zavarovalnim zavodom prijavijo. Ta poziv se tiče tudi oseb, katerim rente ali druge dajatve sploh niso bile priznane, pa so prizadete osebe mišljenja, da jim rente ali dajatve po zakonu pripadajo. Predvsem pa se poziv tiče oseb, katerim je bilo svoječasno nadaljno izplačevanje rente po nemških zavodih ustavljeno, ker so prebivali na ozemlju naše Kraljevine, ali jim renta iz istega razlega sploh ni bila priznana.

Organ, kateremu je ministrstvo poverilo praktično izvedbo pogodbe, je Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu (Mihanovičeva ulica broj 3).

Prijave, katere pa morajo biti opremljene z vsemi potrebnimi listinami, je pisмено ali ustmeno predložiti Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, njegovim ekspozituram ali pa bratovskim skladnicam. Stranka, katera potrebnih listin nima pri rokah, naj v prijavi izjavi, ako se morda te li-

stine že nahajajo pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu, v nasprotnem slučaju pa mora stranka listine od urada ali osebe, pri kateri iste leže, zahtevati nazaj in prijavi predložiti.

Ker je rok za prijave kratek, s tem Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani prizadete stranke na nujnost prijave opozarja. Prijave, ki bi se izvršile po pošti, zlasti, ako so jim priložene listine, je po možnosti poslati priporočeno. Nihče naj s prijavo ne odlašaja, ker v tem slučaju urad ne more prevzeti jamstva, da bo prizadeti prišel do svojih pravic.

DOPISI.

Lesce. Tujski promet na Gorenjskem se od leta do leta večja in je postal tudi za našega kmeta in malega človeka od velikanske gospodarske važnosti. Da imajo pri napredku tujskega prometa veliko zaslugo poleg drugih tudi naše tamošnje občine in javni činitelji, se vidi pri prvem pogledu. Kako lepo se razvija stavbeno delovanje, urejevanje cest, funkcioniranje vodovodov, urejanje kolodvorov, zidanje šol itd. Med prvimi kraji, ki napredujejo, je gotovo občina Lesce, kjer županuje g. Ivan Ažman. Kako lepo napreduje ta občina, naj omenimo samo hitri razvoj industrije in obrti, razširjenje kolodvora, njegova olepšava in preureditev z dvorsko čakalnico. Veliko pohvale gre pri tem g. postajenačelniku, ki neumorno dela in skrbi za svojo postajo, da jo napravi čim lepšo in udobnejšo. Občina je pa pričela letos z energično akcijo za zgradbo novega šolskega poslopja. Zgradba bo krasa za celo okolico. V njej bo prostora za petrazredno osnovno šolo, prostori za gospodinjstvo šole ter kmetijsko nadaljevalno in obrtno šolo. Ta lepa stavba, v neposredni bližini kraljevega letnega dvorca na Bledu, bo prva nosila ime po slovenskem kraljeviču Andreju in se bo imenovala »Osnovna šola Nj. Kr. Visočanstva Kraljeviča Andreja«. Dne 25. oktobra t. l. je prejelo županstvo obvestilo od Maršala dvorca, da je na prošnjo župana g. Ivana Ažmana Nj. Vel. kralj blagovolil odobriti, da se imenuje osnovna šola po kraljeviču Andreju. Tako napredujejo Lesce v gospodarskem in kulturnem pogledu v prosep slovenskega kmetijskega ljudstva.

Bled. Dne 1. novembra je preminul g. Anton Vovk, veleposestnik na Bledu. Dasi ni delal v javnosti, ali vendar ga lahko imenujemo kmeta, ki je bil vzor kmetovalca na Gorenjskem. Njegov razgovor zadnje leto ni bil drugega, kakor dokazati, kako se s pravnim obdelovanjem zemlje na Gorenjskem da zboljšati stanje našega kmetijstva. On je

razumel, kaj lahko zmore gorenjski kmet napram tujskemu prometu. Z njegovo gospo soprogo sta upravljala vse to dvoje: tujski promet in kmetijstvo tako, da je v resnici vladalo blagostanje v tej hiši. Vzgojil je tri sinove in dve hčerki, kateri so posneli marljivost v polni meri po svojem očetu. Žaloval je zelo po četrtem sinu, ki ga je namenil za svojega naslednika, ki pa ga mu je ugrabila vihra svetovne vojne. Pogreb, ki se je vršil v nedeljo, je pričal, da je umrl v resnici mož, ki je bil spoštovan v vsej okolici. Blagi mir njegovi duši, vsem sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

Pšata. Pretekli teden je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju pri Korošinu. Pogorelo je zasilno stanovanje, drvarnica, streha na šupi in podu. Požar je bil strašen. Drvarnica je bila polna suhih drv, na podstrešju pa slama in nevarno je bilo, da se požar razširi na sosede. Pri Mlinarju je oddaljeno gospodarsko poslopje z mlinom le 40 centimetrov od Korošinovega poda. Če ne bi bili gasilci tako hitro na kraju požara, bi pogorela cela okolica s cerkvijo, ki je v sredini teh hiš. Razen cerkve in Mlinarjevega je vse leseno in s slamo pokrito. Pokazalo se je ponovno, kako prepotrebno je gasilno društvo pri nas. Ravno v tem okolišju je imelo društvo trdovratne nasprotnike, seveda ne vse. Žalostno toda resnično, da največji nasprotnik društva je prvi klical gasilce na pomoč. Le gasilec iz Pšate, Beričevega in Ihana se je zahvaliti, da ni bilo hujšega.

Notranje gorice. Kmečka sloga — kmečka sloga! — ta izrek mi vselej pride na misel, ko premišljam, delo za javni blagor v naši vasi. Do leta 1910 je bilo na vasi vpitje in pretep skoro vsako nedeljo, to leto se je pa na pobudo učitelja pok. g. T. Keteja ustanovilo prvo društvo v vasi, katero je za našo vas bilo kakor svetilnik ob morju za ladje. Pretepi so ponehali, mesto vpitja na vasi se je začela oglašati narodna pesem; narodna zavest se je stopnjevala — priproste kmečke fante si čud pri vsaki priložnosti peti »Slovenec sem, tako m' je mati djala...«. Tako pripravljene, za veliki preobrat v naši domovini je nas dobila svetovna vojna, v katero je bilo poklicanih iz naše vasi veliko (približno 80 mož) in tudi veliko se jih je vrnilo iz te svetovne klavnice, hvala bogu. Le dve materi sta izgubili svoja dva sina. Ostali smo bili pa navdahnjeni z drugo idejo: Vstani, dvigni se, delovni narod! In začeli smo! Zgradili smo župnišče — kmečka sloga! Zgradili smo gasilni dom — bližnjemu v pomoč, zgradili smo postajo — gospodarstvu v korist, vse to brez vsakih zunanjih podpor. Zgradili smo tudi šolo. Od tega našega bisera, od tega našega

duševnega ognjišča pa nismo s početka prejeli tega, kar smo pričakovali. Spori, nesoglasja, tožbe, pričevanje, vsega je bilo, a končno se je ta naš biser, to naše ognjišče, postavilo zopet v službo kmečke sloge, v službo naše izobrazbe, za dober vzgled izven šole. Kdor je imel priliko v nedeljo, dne 27. oktobra videti in poslušati 50 pevcev na šolskem katedru peti narodno pesem, ta je zopet si rekel, kaj napravi sloga in kaj je dober učitelj za celo vas. Na tem mestu se pa še enkrat zahvaljujemo fantom in dekletom iz Podbrezja, da so nas obiskali in razveselili s petjem ter nam pokazali, kaj napravi sloga in dober učitelj v vasi. Zahvaljujemo se tudi g. šolskemu upravitelju za trud in prostor v šoli, da smo smeli poslušati. — Fran Novak, kmetovalec.

Zapoge. (Naše gospodarstvo.) Tako malckdaj se oglasimo iz naše vasi v Vašem listu, a vendar leži naša vas v sredini najlepšega polja naše Gorenjske. Moramo priznati, da se je tudi naše kmečko gospodarstvo v zadnjih par letih zelo zboljšalo in povzdignilo. Ker so se naši gospodarji začeli zanimati, kako da bi boljše in lažje obdelovali našo grudo, so prišli do zaključka, da ne zadostuje samo oranje s starimi lesenimi plugi, da ne zadostuje samo domači hlevski gnoj, pa tudi raba umetnih gnojil se je v zadnjih letih znatno dvignila. Učinek umetnih gnojil je razviden posebno pri ajdi in tudi okopavinah. V nekem gospodarstvu se je pridelala pesa, gnojeno s hlevskim gnojem in kalijevo soljo, v teži 4, 5 in celo 7½ kg gomolj. Toraj, kmetje, le naprej se krepko oprimo dela na polju, uporabljajmo umetna gnojila, pomagajmo si s stroji, pa bode naše kmečko delo lepo, lahko in prijetno! — A. H.

Struge na Dolenjskem je kraj, nekoliko oddaljen od prometnih zvez. Najbližja železniška postaja je Dobropolje. S tovarišem kreneva proti Strugam. Struge pripadajo za enkrat še k ribniškemu sodnemu okraju, če tudi leže vzporedno z Dobropoljsko dolino proti Laščam. Zato je razumljivo, da se je občina Struga izjavila za izločitev ribniškega cestnega okraja in za priključitev k veliko-lasškemu cestnemu okraju (kar se je tudi uresničilo). Ali ko greva dalje preko Kompolj proti Strugam, se pokaže zanimiv položaj te ceste. Kaj podobnega ne dobite kmalu. Sedaj sva razumela, zakaj se čutijo Struženje pastorki v pogledu cest. Struge so bolj ozka, pa ravna dolina. Ima lepo polje. Ko prideva dalje proti centru, se najinim očem odpre krasna slika. V dolgem špalirju je lepo razstavljena plemenska živina. Tovariš mi pravi: »Vidiš, to je užitek za fotografa.« Bile so res lepe živali, zjednačene po pasmi, kakor bi prišel kam na Predarelsko. Na strani pod

Andrej Keržič šestdesetletnik.

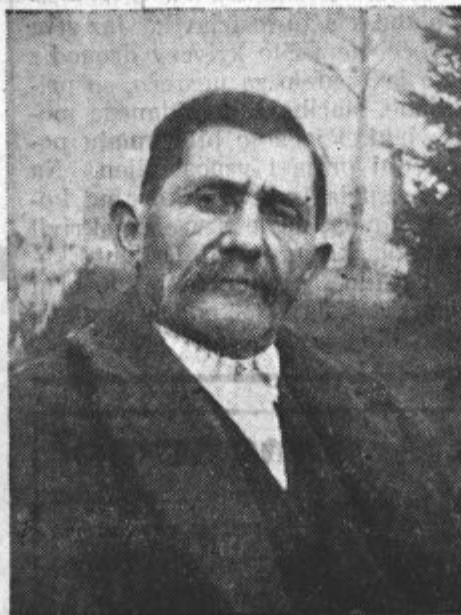
G. Andrej Keržič, lastnik graščine Zagorca pri Mokronogu, rojen v Rakitni, praznuje 9. novembra šestdesetletnico delovnega življenja.

Pred nekoliko desetletji je kupil graščinsko posestvo Zagorca in je z neutrudljivo marljivostjo ter vztrajnostjo dokazal, kaj more doseči umen in napreden gospodar ter kmet.

Njegovo posestvo je praveciti paradiz. Prilicna graščina, obdana z vzorno razporejenimi sadnimi drevesi najrazličnejših žlahtnih vrst, te opozarja, da vlada tu red in smotrenost.

Lepo ozadje krasnega smrekovega gozda nudi stanovnikom zdravje. Šest krepkih, naprednjaških Slovencev in ena hčerka z pridno in skrbno mamico tvorijo celoto vzorne družine.

Če pride siromak v ta dom, najde vedno zavetje in ne pride brez kosa kruha. Tudi

drugače je naš Andrej plemenita duša. Maršikateri pogorelec je že bil deležen njegove podpore. Naš jubilar je vedno vesele nature in prijetno se je z njim razgovarjati. V kupčijah je možak na mestu, kot vsestransko izkušen človek je vedno dober svetovalec vsakomur, bodisi v živinoreji, sadjarstvu ali pa vinogradništvu.

Njegov skrbno obdelan vinograd na Malkovcu rodi zlahtno vince. Malkovčan je že širom domovine znan in ga točita tudi v Ljubljani njegova sinova, Franjo v Šiški, Joško pa v znani gostilni pri »Koscu«, koncem Opekarske ceste.

Naš slavljenec je bil resnični naprednjak v gospodarstvu in zato tudi vnet pristaš kmečke misli in pobornik kmetijskega pokreta. V javnosti zavzema razna častna mesta. Mi želimo, da naš prijatelj preživi slavje, 6 križev, najprijetneje v krogu svoje družine in mu kličemo: Bog naj ohrani našega Andreja še mnogo let zdravega in venčanega z uspehi na vzornem posestvu. S. H.

goro stoji parni mlin in žaga, ki sta vedno v obratu. Pravijo ljudje, da dobro melje. Tu se nahaja tudi pogodbeni poštni urad. Ljudje žele, da se selska dostava preuredi tako, da bodo pošto redno dobivali. Prihodnjič bom poročal iz Suhe Krajine.

Listnica uredništva. G. R. P.! Vaše pismo, ki ste ga poslali uredništvu na pobudo članka »Ne tožarite«, ne moremo priobčiti v »Kmetiskem listu«, ker bi prišli nayskriž s tiskovnim zakonom. — A. L. B. Zahtevano smo odposlali.

Tedenski koledar.

- 10. novembra, nedelja: Andrej A.
- 11. novembra, ponedeljek: Martin.
- 12. novembra, torek: Kuno.
- 13. novembra, sreda: Stanislav K.
- 14. novembra, četrtek: Jozafat.
- 15. novembra, petek: Leopold.
- 16. novembra, sobota: Otmar.

Sejmi.

- 10. novembra: Slov. Gradec. Puconci.
- 11. novembra: Moravče, Doberniče, Št. Gothard, Bučka, Fara, Ig, Lašice, Sred. vas, Poljane, Laško, Marenberg, Sv. Mohor, Oplotnica, Lipnica.
- 12. novembra: Buševa vas, Ljutomer, Čankova, Kamnik.
- 14. novembra: Gomilnica.
- 15. novembra: Grahovo, Poljčane, Vransko, Radgona.

Valute.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13:54
1 švicarski frank	Din	10:94
1 avstrijski šiling	Din	7:95
1 angleški funt	Din	275:50
1 ameriški dolar	Din	56:43
1 francoski frank	Din	2:22
1 čehoslovaško krono	Din	1:67
1 italijansko liro	Din	2:96

MLADINSKI VESTNIK

Celje. Dne 27. oktobra t. l. se je vršila v klubovi sobi celjskega doma, seja pododborja Zveze društev kmetiskih fantov in deklet za celjsko okrožje. Kljub zelo neugodnemu vremenu so se udeležili vsi odborniki ter delegati društev Orlavas, Dramlje, Št. Jurij ob Tač. in Frankolovo. Tov. predsednik I. Kronovšek je obrazložil pomen seje. Razpravljalo se je glede preureditve oziroma zboljšanja našega glasila »Grude«. Pri točki dnevnega reda »Naš tisk« je tov. tajnik Fran Potočnik obširneje razpravljalo o pomenu istega. Po razpravi se je izvolil tiskovni odsek; za načelnika odseka je bil izvoljen tov. Potočnik. Tiskovni odsek ima nalogo, da po celem okrožju organizira poverjenike za kmetiski tisk (»Gruda«, »Kmetiski list«, »Kmetiska matica«). Sklene se, da se pri vseh društvih čimprej ustanovi tiskovni odsek (kakoršen že obstoja pri našem društvu na Frankolovem), ki imej nalogo v mesecu decembru pobirati naročnino za gorj imenovano čtivo. — Ustanovi se tudi pododborova pisarna v Celju, tako da se sedaj vsa pisma, namenjena za pododbor, naslavlja v Celje, Glavni trg št. 9-I. Koncem seje smo si še postavili mnogo in mnogo važnega programa za našo kmečko stvar, ki se mora izvršiti v prihodnjem letu.

Celje. V trafiki Franc Frajle, Dečkov trg 2, se prodaja »Gruda«, »Kmetiski list« in žepni koledarčki, katere je založila »Gruda«. (To je delo tiskovnega odseka pododborja »zveze« društva). Posnemajte!

NOVICE.

Zveza slovenskih agrarnih in interesentov. Sestanki agrarnih interesentov so se vršili v Tomišlju, Čatežu ob Savi in Veliki dolini. Predaval je geometer Milan Mravlje. V Ribnici je predaval dr. Janže Novak. V Sv. Marjeti na Dr. polju se je vršila zadnji ponedeljek razprava o fakultativnem odkupu agrarnega zemljišča. V imenu agrarnih interesentov se je udeležil razprave dr. Janže Novak.

Stanovanjski zakon podaljšan. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon, s katerim se podaljša stanovanjska zaščita do 1. maja 1930. Zaščiteni ostanejo aktivni državni uradniki, državni upokojnenci, njih rodbine in vdove in invalidi, vojne vdove ter vsi telesni delavci vseh strok in podjetij njih rodbine in vdove.

Okrožni kmetijski urad v Celju se je preselil v svoje nove uradne prostore v palači Ljudske posojilnice, Vodnikova ulica 2. Uradne ure so vsako sredo od 8. do 12. in 15. do 18., pa tudi ostale dni so gg. nadzorniki ob istih urah na razpolago strankam, ako niso zaposleni izven urada. Kmetovalci se vabijo, da se v polni meri poslužujejo Kmetijskega urada za brezplačne nasvete v vseh zadevah kmetijskega gospodarstva. Pismene vloge je kolkovati s 5 Din.

Strahovita železniška nesreča pri Rajhenburgu. V nedeljo na vse zgodaj zjutraj se je dogodila na postaji Rajhenburg železniška nesreča, kakršne še ni zabeležila zgodovina železniškega prometa v Sloveniji. Orient-Ekspres, ki odhaja iz Zagreba okrog ene ure zjutraj in se ustavi šele v Zidanem mostu, je privozil na postajo Rajhenburg okrog tretje ure ob predpisanem času. Istočasno je privozil na postajo z nasprotni strani tovorni vlak s štiridesetimi vagoni. Predno so pa prevozili vsi vagoni kretnico, je pridrvel z vso silo ekspres in se zaletel v zadnje vagone tovornega vlaka, ki so stali še na progi, po kateri je vozil ekspres. Učinek je bil strahovit. Lokomotiva tender in službeni voz ekspresa so zleteli čez breg v Savo, a vagon restaurant je iztiril. K sreči so ostali potniški vagoni ekspresa nepoškodovani ter vsi potniki pri življenju. Od tovornega vlaka so bili razbiti trije vagoni. Tem hujše pa je zadela nesreča vlakospremno osebje. Smrtno so se ponesrečili vlakovodja Mirko Vodlak, strojevodja Anton Arzenšek ter kurjač Jože Jeromen od ekspresa. Ranjena sta bila ekspresov strojevodja Medle in sprevodnik tovornega vlaka Tavčar. Strojevodja Arzenšek se je ravno peljal z dopusta domov v Maribor in ker je zamudil v Zagrebu redni vlak, je pristopil k tovarišu na ekspresovo lokomotivo in se vozil v — smrt. Službujoči prometni uradnik na rajhenburški postaji Rantaša si je iz obupa prerezal na rokah žile in so nezavestnega prepljali v bolnico v Krško, kjer je prišel šele kasno popoldne k sebi in izjavil: »Jaz sem sam kriv nesreče, ne iščite krivcev drugod.« Kakor hitro se je zvedelo za nesrečo, so pripeli iz Ljubljane, Maribora in Zidanega mosta reševalni vlaki. Proga je bila kmalu popravljena in redni promet vzpostavljen. Na lice mesta je prispela tudi preiskovalna komisija, ki je ugotovila, da je nesrečo zakrivil prometni uradnik, ki je pustil Orient-Ekspres pasirati postajo, predno je bil tovorni vlak popolnoma v postaji. Škoda je cenjena na nad milijon dinarjev.

Dr. Vilko Baltič, član državnega sveta. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 31. oktobra in na predlog predsednika ministrskega sveta je bil postavljen za člana državnega sveta dr. Vilko Baltič, veliki župan niške oblasti.

Ročni zemljevid Dravske banovine je izšel te dni v znani založbi Učiteljski dom v Mariboru. Ta zemljevid je pravzaprav ponatis Dimnikovega ročnega zemljevida bivše ljubljanske in mariborske oblasti, ki ga je izdala ista založba že pred tremi leti. Obsega pa že novo mejo banovine z izločitvijo Medjimurja in črnomeljskega sreza ter s priključitvijo čabarskega. Novi zemljevid se prav prijetno razlikuje od prejšnjega po pestrosti in jasnosti barv, kar kaže lep napredek Mariborske tiskarne v tej panogi. Našim šolam oode s tem zemljevidom zelo ustrezno. Saj so gotovo prve v celi državi, ki imajo že sedaj ročni zemljevid svoje banovine.

Smrtna kosa. Umrla je dne 27. oktobra v visoki starosti prevzitarica in bivša gostilničarka Neža Klinc v Razdelu pri Novi cerkvi. Rodbini naše sožalje.

Angleško letalo v Novi vasi. V bližini Nove vasi pri Rakeku se je moral spustiti na zemljo angleški aeroplan, last Angleža Chichesterja iz Nove Zelandije. Priletel je iz Londona, a se je moral vsled mraka spustiti na našem ozemlju. Pri pristanku je zlomil propeler.

Zaključitev razprave o gozdnih aferah. Pred državnim svetom, kot disciplinskem sodišču v Beogradu so se vršile ves pretekli mesec razprave proti bivšemu generalnemu direktorju ministrstva za šume in rude inž. Stamenkoviću ter bivšemu pomočniku ministrstva dr. Novaku in še nekaterim drugim uradnikom, ki so bili obdolženi, da so oškodovali državo za težke milijone. Kot zadnji so bili zaslišani kot priče trije bivši ministri in sicer dr. Nikić, dr. Sasa Jovanović in dr. Mijović. Izjave ministrov so bile razbremenilne za obtožence. S tem je zasliševanje prič zaključeno in državni svet bo koncem tedna proglasil sodbo v tej zadevi.

Obsojeni komunisti. Pred državnim sodiščem za zaščito države so bili obsojeni komunisti Milorad Petrović, Avdija Čardžić in Samuel Majer, vsak na 10 let ječe, ker so bili člani komunistične organizacije z namenom, propagande komunizma in anarhizma in ker so se kot taki udeleževali komunističnih kongresov v inozemstvu, kjer se je rovarilo proti naši državi.

Množestvene aretacije v Primorju. Pretekli teden so pričele italijanske policijske oblasti v Primorju in Istri z obsežnimi aretacijami naših ljudi. Brez vzroka je bilo pripeljanih v tržaške zapore nad 300 Slovencev in Hrvatov. Svojem je najstrožje prepovedano aretirance obiskati in policijska direkcija odklanja vsako izjavo o vzroku aretacij. Nekateri aretirance dolže, da so bili v zvezi z ustreljenim Vladimirjem Gortanom, čigar smrtna obsodba ni izzvala proteste samo po vsem kulturnem svetu, ampak je naletela na velik odpor tudi v Italiji sami, zlasti pri vseh Slovencih in Hrvatih. Italijanski časopisi pa poročajo, da so aretacije v zvezi z lepaki, ki so se pojavili po vseh istrskih krajih, na katerih je bilo z velikimi črkami zapisano »Slava Vladimirju Gortanu — smrt fašizmu.«

Diptihon vrnjen zagrebški stolnici. Nedavno smo pisali o ogromni tatvini, ki je bila izvršena v zakladnici zagrebške stolne cerkve in kateri ukradeni predmeti so znašali več milijonov dinarjev. Najdragocenejša med njimi je bila slonokoščena knjiga, imenovana diptihon, katero je vlomilec in tat prodal s posredovanjem, ameriškega muzeju v Clevelandu. Te dni je muzej izročil diptihon predstavnikom našega poslaništva v Ameriki, ki ga bo poslalo in vrnilo okradeni cerkvi v Zagrebu nazaj. Amerikanci so s tem činom dokazali, da so možje poštenjaki povsod.

Ljudska samopomoč
v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ **Din 53.000 na podporah.**
Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

Združevanje naših izseljencev. Naši ameriški listi poročajo, da so se združili tamkajšnji »Srbski savez Srbobran-Sloga« in »Srbski savez svoboda« v »Srbski narodni savez«. Nova zveza bo štela skupno okrog 20.000 članov, katerih kapital znaša blizu 900.000 dolarjev. Poleg »Slovenske narodne podporne jednote« in »Hrvatske bratske zajednice« bo »Srbski narodni savez« tretja osrednja organizacija naših izseljencev po moči. Dela se pa tudi resno na tem, da se vse tri zveze naših izseljencev čim bolj zbližajo.

Ustreljena dva zagrebška tajna policista. Notranje ministrstvo je izdalo sledeče poročilo: Uprava zagrebške policije je posala, opiraje se na važne podatke, dva svoja agenta Josipa Keca in Josipa Bana v tvornico Siemens pri Zagrebu, da ji privedeta Ivana Babića, ki je bil uslužben pri tej tvrdki kot šofer. Ko sta agenta našla Babića na dvorišču tvornice in se legitimirala, je ta brez besede pograbil za revolver in oddal po en strel na vsakega agenta, ki sta bila oba zadeta v prsi. Nato je Babić pobegnil. Josip Kec je svoji rani takoj podlegel, dočim je bil Josip Ban prepeljan s težko rano v bolnico. Policija je odredila zasledovanje za ubeglim Babićem in poslala misleč, da je pri nekem svojem prijatelju, agenta Mito Tremskega in policijskega stražnika Blaževića v stanovanje mehanika Mate Hranilovića, ki ga pa ni bilo doma. Ko sta ga kmalu nato opazila pri vходу v stanovanje, je Hranilović spoznal policijska organa, hipoma segel v žep ter oddal strel na agenta Tremskega, ki je bil na mestu mrtev. Zatem je ranil stražnika Blaževića z drugim strelom in pobegnil. Danes je bil Hranilović aretiran in zaprt.

Kmeta sta se zadušila v vodnjaku. V vasi Suhobreg pri Konjščici v hrvatskem Zagorju je pričel kopati kmet Mijo Habajec vodnjak na svojem dvorišču. V globočini 6 m je naletel na plast premoga. Kopal je dalje in plast premoga je bila vedno večja, a vode nikjer. Mesto vode so pa uhajali iz premoga strupeni plini, ki so Habajeca onesvestili. Da bi ga potegnili iz jame, se je spustil v vodnjak njegov sosed, a tudi ta je ostal na dnu. Oba sta bila mrtva.

Zgube na newyorški borzi. Vsled padanja vrednosti delnic na newyorški borzi znaša skupna zguba nad 30 milijard dolarjev. Ljudje so prodajali delnice raznih podjetij za vsako ceno. Največ so zgubili oni mali ljudje, ki so prihranke celega svojega dela in življenja vložili v delnice. Iz obupa si jih je mnogo vzelo življenje. Padanje vrednosti delnic se je posrečilo ustaviti s posredovanjem federalne rezervne banke in nekaterih največjih ameriških kapitalistov, ki so najbrže tudi to paniko povzročili, da za male denarje pokupijo večino delnic.

Indija bo dobila avtonomijo. Po povrnitvi Macdonalda iz Amerike in Kanade se je pričelo v angleškem časopisju obširno razpravljati o odnošajih med Anglijo in Indijo. Listi z vso sigurnostjo pišejo, da bo dobila Indija še v teku tega meseca popolno avtonomijo in svojo vlado in da bo postavljena na stopnjo angleških dominijonov, kakor je Kanada ali Avstralija.

Dinamit razkosal vojaka. V bližini Černovic v Bukovini so imeli vojaki vaje. Redovu Pakosteanu so izročili večje količine dinamita, da ga odnese v municijsko skladišče. Vojak je položil dinamit v nahrbtnik ter ga odnesel, kakor mu je bilo ukazano. Na vežbališču ga je udaril konj v nahrbtnik, vsled česar je dinamit eksplodiral in nesrečnega vojaka na stotine kosov raznesel.

Ognjenik Mont Pelle deluje. Na otoku Martinik je pričel bruhati lavo ognjenik Mont Pelle. Pri nekem izbruhu je metal iz sebe do 3000 kg težke skale. Na deset tisoče ljudi je moralo okolico vulkana zapustiti in se izseliti v druge kraje na otoku.

Konec slave. Poglavar razbojniških čet v Afganistanu Habibulah se je kmalu po povratku Kralja Amanulaha z evropskega potovanja polastil njegovega prestola, pregnal kralja in se proglasil sam za vladarja Afganistana. Habibulahova slava pa ni trajala niti leto dni. Stric pregnanega kralja padišah Nadirkam je zbral močno oboroženo četo, obkolil nasilnika Habibulaha ter ga te dni ujel. Postavil ga je pred preki sod, ki ga je obsodil na smrt z enajstorico njegovih najožjih prijateljev. Smrtna kazen je bila takoj izvršena.

Mrtva trupla pod cerkvijo. Ko so v bližini Vidma v Italiji popravljali tamošnjo cerkev, so našli zidarji v njeni kleti 12 človeških trupel, ki so ležala že več let v tem prostoru. Policijska komisija je ugotovila, da gre za osem ženskih trupel, dvoje moških in dvoje otroških. Uvedli so obširno preiskavo, vendar niso še mogli najti sledov za krivci.

Najstarejši Kitajec. V kitajski provinci Sečuan živi mož, ki trdi, da je star 252 let. Tako visoko starost je dočakal s pomočjo neke zdravilne rastline, katero je našel na vrhu gore Kveičan. V svoji mladosti se je pečal s trgovino z zdravilnim zeliščem. Oženjen je bil 24-krat. Zadnja žena je stara 60 let. Nosi že več kot sto let lepo belo brado. Nad dvesto let ni bil nikoli bolan, ima dober apetit in še trdno zdravje ter bo doživel tudi še svoj tritoti rojstni dan.

Napoleonov stol prodan. V Parizu se je vršila nedavno dražba premičnin umrlega gledališkega igralca Talme. Med drugimi predmeti je bil prodan tudi mali okrogli stol, ki je bil leta 1806 napravljen za Napoleona Velikega. Stol je kupila tvrdka pohištva Duveen za ceno 400.000 frankov.

Potres v Rumuniji. Na Vseh svetih je nastal na večih krajih v Rumuniji, zlasti v glavnem mestu Bukarešti, močan potres, ki je porušil več hiš in potrgal brzojavno in električno napeljavo. Več oseb je bilo pri tem ranjenih, ena pa mrtva.

Japoncem delajo skrbi otroci. V Tokiju, v glavnem mestu Japonske, so izvršili nedavno popis ljudstva na podlagi, katerega šteje mesto 4.880.000 prebivalcev. Tokijski župan Shirakami je predlagal, da bi se v mestu uvedli posebni uradi, kjer bi se starišem dajalo poduk, kako naj regulirajo porode. — Splošno je znano, da se japonski narod silno naglo množi, in da dela državi največje skrbi kam z ljudmi, ki se doma ne morejo prehraniti. Amerika še jih oteplje, Anglija tudi, Kitajska je preobljudena in ostane jim samo še Mandžurija in Sibirija, kamor jim pa brani Rusija in Kitajska.

Kruta mati. Poljska policija v Varšavi je aretirala neko beračico, ki je nosila okrog majhnega otroka, vsega razmesarjenega z nožem, ki je neprestano jokal. Pri preslišavanju so ugotovili, da je beračica dobila otroka pri neki materi, ki je svoje otroke težko poškovala in razrezala, nato jih pa dala beračicam, da so z njimi prosile po hišah milodarov. Neusmiljeno mater so aretirali.

Kamen iz neba preprečil poroko. V Zaječaru v Srbiji se je zgodil slučaj, kakršnega še ljudje ne pomnijo. Ko so se svatje nekega kmeta peljali na ženinov dom, je priletel na svatovski voz z neba kamen-meteor, razbil voz ter težje in lažje ranil na njem se nahajajoče svate. Med njimi je zavlada silna preplašenost in so se razbežali na vse strani tako, da se poroka ni mogla izvršiti. Babjeverne ženice so pa šle k nevesti ter jo pregovorile, da se naj ne poroči, češ, da je kamen z neba prst božji.

Boljševiki odpustajo visokošolske profesorje. Boljševiške oblasti so odpustile 65 vseučiliških profesorjev iz službe, ker niso dali pravilne odgovore na posebnih izpitih iz socijalnih in političnih ved z ozirom na komunistične nauke.

Borba proti raku v Angliji. Angleško zdravniško društvo je započelo ostro borbo za uničenje nevarne bolezni raka. V društvu je organiziranih 28.000 članov in vsak je dobil od odbora posebno polo z vprašanji, na katere morajo popisati svoje skušnje, ki so jih dobili v boju protu raku. Na ta način hočejo dobiti dovolj obsežen material, ki bo obsegal vse znake in načine zdravljenja raka. Ta način borbe proti raku so organizirali že pred leti v Ameriki in je dal povoljne uspehe.

Špijonaža naj se ukine. Angleški zunanji minister Henderson je predlagal, da se ukine angleška tajna politična in vojna policija, poznana pod imenom »Intelligence Service.« Ukinitve se naj izvrši iz razloga čim temeljitejše štednje v državnem proračunu, kajti imenovana špijonažna služba stane Anglijo letno 250.000 funt-sterlingov, kar znaša v našem denarju 18 milijonov dinarjev. Proti ukinitvi tajne policije je nastopilo vojno in mornariško ministrstvo, češ da jim je ta pravila za časa vojne ogromne koristi in da danes, ko vse države vzdržujejo ogromno špijonažo, je tudi Anglija ne more pogrešati. Minister Henderson je pričel razgovore z inozemskimi diplomati za občo ukinitve špijonaže.

NARODNI GOSPODAR

Za omiljenje hmeljarske krize. V torek, 22. oktobra se je vršila v Celju na srezkem poglavarstvu konferenca, ki je obravnavala o najnujnejših ukrepih za omiljenje hmeljarske krize v Savinjski dolini. Konference so se udeležili zastopniki združenih zvez, celjskih in žalskih denarnih zavodov in zastopnik gremija trgovcev. Razpravo je vodil srezki poglavar g. dr. Hubad. Iz debate je bilo posneli, da vsi priporočajo prostovoljno omejitev hmeljskih nasadov na približno predvojni obseg okrog 15.000 met. stotov. Nekateri so bili mišljenja, da se povsem opusti hmeljska kultura in da se prične uvajati mesto nje druge kmetijske panoge kakor živinorejo itd. Da se hmeljarjem v tej krizi pomaga, se je sklenilo naprositi oblasti za odpis državnih davkov, oblastnih doklad in znižanje občinskih doklad. Potrebno bo znižati carino na juto, znižati železniško tovornino za hmelj itd. Da se rešijo kmetje oderuštva in dražb za dolgove, se je priporočalo, da stavi združenstvo vse svoje sile na razpolago. V to svrhu se bo osnoval tudi poseben odbor celjskih in zadružnih zavodov, ki bo z denarno intervencijo preprečeval, da se z izterjavanjem dolžnikov od strani drugih zavodov upropašča posamezne hmeljarje, kakor tudi pri njih posredoval, da počakajo na obresti in odplačila dolgov.

Tržne cene v Ljubljani, dne 2. novembra 1929. 1 kg govejega mesa I. Din 18—20, II. 16—18, III. 12—16. — 1 kg telečjega mesa I. Din 24—25, II. 20—22. — 1 kg prašičjega mesa I. 25—27, II. 20—22, slanina domačih prešičev 22—24. — 1 kg koštrunovega mesa Din 14—15, jagnjetine 18—20, konjskega mesa I. 8—, II. 6—, — 1 kg svežih kranjskih klobas Din 35—, pol prekajenih 32—35, suhih 50—, prekajene slanine 25 do 30 Din. — Piščanec majhen Din 15—17, večji 20—25, kokoš 30—35, petelin 25—30, raca 25—30, domači zajec, manjši 8—10 večji 12 do 20; divji zajec 45—60, poljska jerebica 15—18, gozdna jerebica 25—26. — 1 kg ščuke Din 35—40, postrvi, žive 80, mrtve 60, 1 liter mleka Din 2-50—3, 1 kg surovega masla 36—40, čajnega 44—52, masla 40—44, bohinskega sira 34—40, sirčka 8—10 eno jajce 1-25—1-75. — 1 liter starega vina Din 16—22, novega 14—16, 1 čaša piva 3—3-50, 1 vrček

4-50—5, steklenica 5-50—6, 1 liter dalmatinca 11—14. — 1 kg jabolk I. Din 5—, II. 4—, III. 2—3, 1 kg luksuznih hrušk 8—10, hrušk I. 7—8, II. 5—6, III. 2—4, luščenih orehov 34—36, orehov 10—12, suhih češpelj 8—, suhih hrušk 6—8. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko Din 72—76, Santos 46—48, Rio 32—40, pražene I. 90—100, II. 70—80, III. 56—60, kristalnega sladkorja 13—, v kockah 15—, kavne primesi 18—, riža I. 10—, II. 8—, 1 liter namiznega olja 18—, jedilnega 17—, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli, debele 2-50, mlete 2-75, celega popra 70—, mletega 72—, paprike III. vrste 32—, sladke, po kakovosti 60—, 1

liter petroleja 7-50, 1 kg pralnega luga 3-75, čaja 80—. — 1 kg moke na drobno 4—4-50, kaše 5—6, ješprenja 6—, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2-50, koruzne moke 4—4-50, koruznega zdroba 4-50—5, pšeničnega 5—6, ajdove moke I. 6—8, II. 6—, ržene moke 4-50. 1 q pšenice Din 250—, rži 240—, ječmena 225—240, ovsu 225—245, koruze 229—, ajde 240—260, fižola ribničana 430, prepeličarja 500—, 1 kg graha 10—12, leče 12—. — 50 kg premoga Din 30—, 1 tona premoga 450—, 1 m³ trdih drv 175—, mehkih 80—, 1 q sladkega sena Din 125—, pol sladkega 100—, kislega 75—, slame 50—75. — 1 kg glavnote solate Din 3—5, endivije 3—4, mo-

tovilca 7—8, radiča 2—3, poznega zelja —50 do 1—, rdečega zelja 2—3, kislega 3-50, kolerab 1—2, podzemljic 1—, čebule 2—3, česna 10—12, krompirja —75—1—, repe 1—, kisle 2-50—3, jurčkov 6—12, korenja 2—4, peteršilja 3—4, zelnjave za juho 3—4, zelene paprike 5—6.

Nakupovalce

za brezov les

iščem proti proviziji. — Ponudbe na upravo pod »Brezovina«.

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

Dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno
1839

Dražestne kodre

neomejeno trpežne, pri vlažnem zraku ali potuju dosežejo dame in gospodje brez škarij za kodranje z uporabo HELA-LOCKENKRÄUSLER. Tudi najlepša bubi-glavica bo de s Hela lepša, ker je vsaka ondulacija nepotrebna. Velik prihranek na času in denarju. Pospešuje rast las. Vaše ogledalo Vas bo očaralo. Takoj pri uporabi polno onduliranih kodrov, krasne frizure. Veliko zahvalnih pism. Posebno gledališke igralke so polne hvale. — Cena 12 Din; 3 steklenice 28 Din. — Dr. Nik. Kemény, Košice, poštni predal 12, 214, CSR.

Blago za ženske obleke za mantelne, pliš, velour, kamet, kamgarn, najnovejši zamet za obleke, kocke, ogrinalke, porhataste šuhe, garniture, češko perje, kupite

najceneje pri **Češniku**

Ljubljana
Lingarjeva ulica

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahtevajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java« pšenične kave je kot darilo pridejana lepa skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znakah, dobi vzorec 100 g »Java« pšenične kave poštnino prosto. Sprejememo za vsak večji kraj zastopnika. — Pržiona kafe »Java« k. d., Beograd, Lomina ul. 11/8.

Izšla je
Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1930
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine sprejembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžurju in v Juljski Benečiji; — pregled o koncu breljosti živine; — tabele hektarov v oranih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku

tiskarni J. Blasnikova nasl.
d. d. v Ljubljani.

Le gročnik „FLACHSTEP“ Cylinder

Znano je, da so najpreciznejše izdelani samo

ŠIVALNI STROJI

znamke

Gritzner in Adler

za dom, obrt in industrijo

Večletna garancija.

Ugodni plačilni pogoji le pri

Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Pražernovega spomenika ob vodi.

EKONOM

osrednja gospodarska zadruga

v Ljubljani, Kolodvorska 7

ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Tomaževo žlindro, kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

V Trebnjem je zaloga pri Iv. A. Groseku.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni franko vsaka postaja.

Gotove obleke in površne suknje!

Da ustrezem mojim odjemalcem in jih obvarujem nepotrebnih potov in stroškov, sem upeljal nov način prodaje oblačilnega blaga. Vsak, kateri nima svojega krojača, ali ni s njim zadovoljen, lahko pri meni izbere blago - in dobi v 6 dneh ugotovljeno obleko po najnovejši modi, ali pa po svojem okusu. Cena gotovi obleki bo cenejša, kot povsod drugod, za to jamčim. Jamčim pa tudi za dobro izdelavo in dobro podlogo!

- - Upeljal sem tudi vse vrste usnja - po znižani ceni. - -

Pridite in prepričajte se pri

Ivan A. Grosek, trgovina z mešanim blagom, Trebnje.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.357

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brojnov: »Kmetški dom« Telefona 2092

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV. JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačne poštne položnice za nalaganje denarja. — Vlošne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročilu, na vknjižbo in proti sestavi premijskih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tak računski pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12% in od 3—4%, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12%.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prilličje, poleg stolne cerkve.